

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-18>

УДК 657.421.1:658.154

Свиноус Іван Вікторович

доктор економічних наук,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0346-1596>

Туржанський Віталій Анатолійович

кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7920-8389>

Шепель Тетяна Павлівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»

Нікітченко Сергій Олександрович

кандидат економічних наук,
доцент кафедри підприємництва та біржової діяльності,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1940-4788>

Ivan Svytnous

Bila Tserkva National Agrarian University

Vitalii Turzhanskyi

University of Economics and Entrepreneurship

Tetiana Shepel

Lviv Polytechnic National University

Serhiy Nikitchenko

National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine

ОЦІНКА ПО СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ АКТИВІВ, ЯК ОБ'ЄКТІВ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ ЗАТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МЗФЗ

FAIR VALUE ASSESSMENT IN THE CONTEXT OF THE TRANSITION TO THE APPLICATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

Анотація. В умовах ринкової економіки інвестування одна із основних джерел цільового і нецільового фінансування. Для ухвалення рішення про вкладення коштів у компанію, потенційним інвесторам потрібно знати не лише її фінансовий стан, а й вартість її активів. У зв'язку з цим розвивалися та вдосконалювалися методи оцінки вартості активів, проте принципи її залишилися незмінними. У сучасній міжнародній системі обліку щодо різних категорій об'єктів оцінки застосовується багато видів цін, тоді як у вітчизняній практиці найпоширеніші традиційні методи, засновані на документально підтвердженій вартості. Однак нині спостерігається поширення практики застосування методів міжнародних стандартів обліку та звітності. У зв'язку з цим більшого поширення набуває категорія справедливої вартості, яку вважають універсальною еквівалентом реальної вартості об'єкта, що оцінюється. Проблема застосування МСФЗ 13 полягає у відсутності контролю за оціночною діяльністю щодо визначення справедливої вартості активів; відсутність активних ринків за окремими видами об'єктів обліку, особливо щодо нематеріальних активів; недоступність для учасників ринку інформації, необхідної для розрахунку максимально достовірної справедливої вартості; відсутності методик розрахунку ставки дисконтування щодо різноманітних господарських ситуацій.

Ключові слова: облік, оцінка, міжнародні стандарти фінансової звітності, вартість, об'єкти обліку.

Summary. In a market economy, investment is one of the main sources of targeted and non-targeted financing. To make a decision to invest in a company, potential investors need to know not only its financial condition, but also the value of its assets. In this regard, methods for assessing the value of assets have developed and improved, but its principles have remained unchanged. Any asset has a current value. First of all, it is necessary to understand what the value of an asset is and what it specifically depends on. Some assets are easier to assess than others. To assess the value of different assets, different initial data are required. Also, valuation methods that can be applied to one asset are not applicable to others. In the modern international accounting system, many types of prices are used for different categories of valuation objects, while in domestic practice, traditional methods based on documented value are the most common. However, currently there is a spread of the practice of applying methods of international accounting and reporting standards. In this regard, the category of fair value is becoming more widespread, which is considered a universal equivalent of the real value of the object being valued. Despite the fact that there is no formal legislative basis for the application of IFRS in Ukraine, a number of business entities whose shares are listed on the stock exchange or which include foreign investors, prepare financial statements based on IFRS in parallel with the P(S)BU. However, statistical data on their use of fair value, the methods of its calculation used, are not publicly discussed. Therefore, when formulating the definition of fair value and positioning it in relation to the current market value, we can only focus on foreign practice. The problem of applying IFRS 13 is the lack of control over valuation activities in determining the fair value of assets; the lack of active markets for certain types of accounting objects, especially for intangible assets; the inaccessibility of information necessary for market participants to calculate the most reliable fair value; lack of methods for calculating the discount rate for various economic situations. Currently, financial reporting is focused exclusively on fiscal authorities, the interests of investors or creditors are minimally covered. Shifting the emphasis to users – investors will make financial reporting more transparent, more reliable, the presented results – more objective, which, in turn, will increase the investment attractiveness of companies for foreign investors.

Keywords: accounting, valuation, international financial reporting standards, value, accounting objects.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки інвестування одна із основних джерел цільового і нецільового фінансування. Для ухвалення рішення про вкладення коштів у компанію, потенційним інвесторам потрібно знати не лише її фінансовий стан, а й вартість її активів. У зв'язку з цим розвивалися та вдосконалювалися методи оцінки вартості активів, проте принципи її залишилися незмінними.

Будь-який актив має поточну вартість. Насамперед необхідно розуміти, що таке вартість активу і від чого конкретно вона залежить. Одні активи оцінити простіше, ніж інші. Для оцінки вартості різних активів потрібні різні вихідні дані. Також і методики оцінки вартості, які можна застосувати по відношенню до одного активу, не застосовні по відношенню до інших.

У сучасній міжнародній системі обліку щодо різних категорій об'єктів оцінки застосовується багато видів цін, тоді як у вітчизняній практиці найбільш поширені традиційні методи, що базуються на документально підтвердженій та зафіксованій у документах вартості. Однак нині спостерігається поширення практики застосування методів міжнародних стандартів обліку та звітності. У зв'язку з цим більшого поширення набуває категорія справедливої вартості, яку вважають універсальним еквівалентом реальної вартості об'єкта, що оцінюється.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом значно збільшилася кількість публікацій з питання визначення вартості майна суб'єкта господарювання, оцінки бізнесу, активів і пасивів. Цією проблемою займалися вчені, як Н.Ю. Малюга [1], В.М. Жук [2], С.Ф. Голов [3], Г.Г. Кірейцев [4] та інші. Проте, процес трансфор-

мації облікового процесу з орієнтацією на запровадження МСФЗ вимагає перегляду теоретичних і практичних підходів щодо оцінки активів суб'єкта господарювання з використанням справедливої вартості.

Мета статті. На основі результатів проведеного дослідження запропонувати практичні рекомендації щодо використання справедливої вартості в якості методу оцінки активів суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка справедливої вартості – є одним із головних завдань, які необхідно вирішувати компаніям під час переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. Перехід від оцінки об'єктів бухгалтерського обліку за первісною (історичною) вартістю придбання до їх оцінки за справедливою вартістю більшістю професійних бухгалтерів визнано багатообіцяючим і навіть революційним. Використання справедливої вартості у фінансовій звітності спричинило тривалі суперечки протягом останніх років.

У сучасній міжнародній системі обліку щодо різних категорій об'єктів оцінки застосовується багато видів цін, тоді як у вітчизняній практиці найпоширеніші традиційні методи, засновані на документально підтвердженій вартості. Однак нині спостерігається поширення практики застосування методів міжнародних стандартів обліку та звітності. У зв'язку з цим більшого поширення набуває категорія справедливої вартості, яку вважають універсальним еквівалентом реальної вартості об'єкта, що оцінюється.

Оцінка справедливої вартості – є одним із головних завдань, які необхідно вирішувати ком-

паніям під час переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності [5].

У світовому бухгалтерсько-аудиторському співтоваристві у зв'язку з об'єднанням методології Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку США (ДААП), яке розпочалося у 2002 р., було відкрито дискусію про перегляд понятійного апарату. В рамках цієї дискусії були переглянуті визначення та сфери застосування ринкової та справедливої вартості. Це тим, що досі в економічній науці не сформувалося чіткої інтерпретації «справедливої» вартості. Це породжує неоднозначність трактувань даного поняття практичної звітної діяльності, а нерідко і ототожнення його з поняттям ринкової вартості підприємства.

Незважаючи на те, що концепція міжнародної фінансової звітності принципово передбачає використання для оцінки історичної вартості, стандартами рекомендується застосування змішаної моделі оцінки, що поєднує справедливу та первісну вартості («current mixed measurement model, which combines fair value and cost»). На нашу думку, така облікова практика не завжди виправдана з погляду надійності, доказу та когерентності.

Ступінь співвідношення понять ринкової та справедливої вартості обговорюється з моменту прийняття у 1991 р. стандарту SFAS-107 «Фінансові інструменти – розкриття» (Statement of Financial Accounting Standard 107 «Disclosures about Fair Value of Financial Instruments») [6]. У робочому варіанті названого стандарту розробники поширили область формування ринкової вартості як на активний, а й у неактивний (первинний і вторинний) ринок, де відсутня реальна можливість її визначення. Тому з метою розмежування цих категорій до стандарту було запроваджено новий вид вартості – «справедлива». У вітчизняній теорії бухгалтерського обліку поняття «справедливої» вартості не стало поки що рівноправним у ряді альтернативних оцінок, воно фігурує тільки в спеціальній літературі, що коментує текст МСФЗ, тоді як цей вид вартості знаходить все більше визнання в країнах, система обліку в яких орієнтується на МСФЗ чи ДААП [7]. У зв'язку з подальшим реформуванням системи вітчизняного бухгалтерського обліку відповідно до МСФЗ, виникає потреба вирішення кількох завдань:

- уточнення категоріального апарату в області облікової оцінки вимагає перегляду понять ціни, вартості, цінності у сфері економічних вимірювань;

- формування методологічних принципів бухгалтерської оцінки за умов нової парадигми управління вартістю компанії;

- створення прикладних методик обчислення «справедливої» вартості елементів звітності (активів, зобов'язань та капіталу, доходів та витрат), що відповідають сучасному стану економічного та бухгалтерського сприйняття, використовуючи статистичний та математичний методи.

Незважаючи на те, що формально законодавчої бази для застосування МСФЗ в Україні немає, низка суб'єктів підприємницької діяльності, акції яких котируються на біржі або до складу яких входять іноземні інвестори, паралельно з П(С)БО складають фінансову звітність на основі МСФЗ. Однак статистичні дані про використання ними справедливої вартості, методи її обчислення, що застосовуються, публічно не обговорюються. Тому при формулюванні дефініції справедливої вартості та позиціонуванні її щодо поточної ринкової вартості ми можемо орієнтуватися тільки на закордонну практику.

Сфера застосування компонентів оцінки, визначених у Концепції підготовки фінансової звітності 2002 р. (Концепція), досить обмежена та не відповідає вимогам сучасності. З того часу, як було прийнято положення Концепції, відбулися масштабні зміни, які мають суттєві наслідки для облікових оцінок. Вони включають зміни в теорії фінансів та ринків капіталу, розробки застосування дисконтованої вартості та практики оцінки за справедливою вартістю.

Тому у 2010 р. Рада з Міжнародних стандартів фінансової звітності (Рада з МСФЗ) опублікувала комплексний огляд проекту ED/2010/7 «Розкриття інформації про аналіз невизначеності оцінки для оцінок справедливої вартості», в якому були представлені проміжні підсумки та цілі Ради з МСФЗ щодо розробки вимог до оцінки справедливої вартості та розкриття відповідної інформації. У 2012 р. було опубліковано Міжнародний стандарт фінансової звітності МСФЗ (IFRS) 13 «Оцінка справедливої вартості» з обов'язковим його застосуванням із січня 2013 р. чи після цієї дати. Концептуальна значимість його, в якому надано нове визначення справедливої вартості та основні принципи обліку концепції оцінки за справедливою вартістю, а також запроваджено вимогу про розкриття інформації про оцінку справедливої вартості, незаперечні.

Дуже важливим є той факт, що розроблені єдині вказівки для всіх випадків оцінки за справедливою вартістю, які потрібні або дозволені МСФЗ з метою спрощення та більшої послідовності при їх застосуванні. Особливий акцент робиться на розкритті інформації про справедливу вартість, щоб користувачі фінансової звітності могли оцінити, в якому обсязі використовується справедлива вартість, а також наскільки вони були обізнані про вихідні дані, що використовуються при визначенні справедливої вартості [8].

Проблеми, пов'язані з визначенням справедливої вартості, можуть здатися зрозумілими лише вузькому колу фахівців – оцінювачам та аудиторам, та й то з припущенням того, що різні способи визначення справедливої вартості істотно впливають на фінансову звітність і, відповідно, на оцінку фінансового стану компанії.

Спробуємо проаналізувати трансформацію оцінки, у тому числі оцінки справедливої вартості, з позиції бухгалтерського обліку на основі аналізу характеристик оцінки, та визначення, даного в МСФЗ (IFRS) 13:

«Оцінка є спосіб переведення облікових об'єктів із натуральних вимірювачів у грошовий. Вона виконується з метою тих чи інших суб'єктів господарювання і є втілення принципу квантифікації» [9].

Порівнюємо його із загальноприйнятим визначенням:

«Оцінка – процес визначення розрахункової величини, чи цінності, нерухомого майна чи інших активів для конкретної мети, наприклад, продажу, купівлі, здачі у найм. [10]».

І, відповідно, порівнюємо ці визначення з визначенням, даним у МСФЗ (IFRS) 13:

«Справедлива вартість – це ціна, яка може бути отримана під час продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання при проведенні операції на добровільній основі на основному (або найбільш вигідному) ринку на дату оцінки в поточних ринкових умовах (тобто вихідна ціна) незалежно від того, чи є така ціна безпосередньо спостерігається чи розраховується з використанням іншого методу оцінки» [9].

Виділимо з цих визначень ключові моменти.

Перший ключовий момент:

- оцінка є метод;
- оцінка – процес визначення величини;
- справедлива вартість – це ціна.

У перших двох визначеннях є узгодженість: спосіб чи процес не змінюють суті оцінки. Але в третьому визначенні справедливої вартості стверджується, що справедлива вартість – це ціна, і це не зовсім коректно, оскільки оцінка справедливої вартості – це процес визначення (узгодження) ціни (вартості, суми коштів), яка може бути отримана під час продажу активу або сплачено під час передачі зобов'язання.

Слід звернути увагу на словосполучення «може бути отримана» – це перше припущення в обліку при використанні терміну «справедлива вартість». Розглянемо, що це означає. Процес оцінки означає узгодження обґрунтованої ціни майбутньої угоди між потенційними продавцем та покупцем. А це говорить про те, що ця «ціна», досягнута в угоді, відображає вартість прийнятих на себе зобов'язань учасниками угоди за договором, але немає впевненості в тому, що ціна товару

на момент виконання за договором зобов'язань на активному ринку буде такою самою [11]. З цієї причини нами словосполучення «може бути отримано» виділено як перше припущення у визначенні справедливої вартості.

Другий ключовий момент:

- спосіб переведення облікових об'єктів з натуральних у грошові;
- визначення розрахункової величини чи цінності, нерухомого майна чи інших активів.

У першому і другому визначеннях хоч і є відмінності, але суть їх зводиться до визначення ціни об'єкта бухгалтерського обліку під час переведення його з натурального у грошовий вимірник. У той же час МСФЗ 13 запропоновано вже не процес, а результат процесу: «яка може бути отримана під час продажу активу або передачі зобов'язання». Щоправда, слід визнати, що словосполучення «може бути отримане» передбачає попередню оцінку об'єктів бухгалтерського обліку.

В МСФЗ (IFRS) 13 даються пояснення до цього поняття: «Підприємство має оцінювати справедливу вартість активу або зобов'язання, використовуючи такі припущення, які учасники ринку використовували б при встановленні ціни на даний актив або зобов'язання, приймаючи припущення про те, що учасники ринку діють у своїх економічних інтересах» [9].

Тут уже сам МСФЗ 13 говорить ще про два припущення. Крім того, явно простежується додаткове припущення про можливість генерувати економічні вигоди від найефективнішого використання активу. Якщо в цілому ґрунтуватися на даному визначенні справедливої вартості, то при її розрахунку необхідно виходити з наступної передумови: який додатковий дохід (приріст грошових коштів) можна отримати від ефективного використання активу за певний проміжок часу. Тобто очевидний характер аргументованості встановлення ціни активу, з яким учасник виходить на ринок, учасник виходить на ринок із наміром (бажанням) продати чи купити актив за певною ціною, і про це говорить наступне припущення: «учасники ринку діють у своїх економічних інтересах». ринку відбувається погодження ціни активу і виникає зобов'язання сторін, юридично оформлене в договорі – зобов'язання на отримання чи сплату фіксованої суми грошових коштів чи їх еквівалентів у майбутньому в обмін на постачання активу. Ось коли виявляється перше припущення «може бути отримане» і припущення про можливість зміну справедливої вартості активу у часі перетворення зобов'язання на факти господарського життя відповідно до зміни ринкових умов.

Інформація про договірні зобов'язання, пов'язана з майбутніми операціями з економічними ресурсами та з майбутніми отриманнями та платежами грошових коштів, може бути інди-

катором ступеня змін у вартості об'єктів обліку в обмінній угоді, що відбулися в часі перетворення справедливої вартості зобов'язань у справедливую вартість фактів господарського життя, тобто як зміни ринкових цін чи відсоткових ставок вплинули зміну вартості економічних ресурсів і, отже, на здатність підприємства генерувати чисті при- токи грошових коштів [12].

Більше того, ця інформація буде базовою в оцінці ефективності діяльності фінансового менеджменту, коли, використовуючи таку інфор- мацію, можна буде оцінити, які зусилля здійснив менеджмент з мінімізації фінансових ризиків (операції хеджування), і який результат вони дали.

По суті, йдеться про збільшення ринкової інформації та інформації, що базується на оцінках, що базуються на ринковій інформації у фінансо- вій звітності.

Третій ключовий момент стосується цілей оцінки:

- вона виконується з метою тих чи інших суб'єктів господарювання;
- для конкретної мети, наприклад, продажу, купівлі, здачі у найм тощо;
- мета у визначенні відсутня.

Еволюція концепції справедливої вартості включає ще одне припущення – ризик невиконаного зобов'язання: «Справедлива вартість зобов'язання відображає вплив ризику невиконання зобов'язань. Ризик невиконання зобов'язань включає серед іншого власний кредитний ризик підприємства (відповідно до визначення, запро- понованого в МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інстру- менти: розкриття інформації»).

Безумовно, компанія, перш ніж узяти на себе певне зобов'язання, має оцінити свої можливості щодо його виконання, і цей ризик необхідно врахо- вувати в оцінці справедливої вартості зобов'язань [13]. Однак це припущення до МСФЗ (IFRS) 7 чомусь стосується кредитоспроможності лише одного учасника угоди, тоді як договір – це міні- мум двостороння угода учасників угоди, яка відо- бражає взаємне зобов'язання. Чому ж у МСФЗ 7 йдеться про платоспроможність компанії-агента і не враховується ризик компанії-контрагента, коли у останнього може виникнути навіть не зобов'язання, а лише право на купівлю або продаж активу (опційні угоди). У разі ризик невиконаного зобов'язання зростає, і це, безумовно, позначиться вартості зобов'язань. Фундаментальний прин- цип, що лежить в основі оцінки, полягає в тому, що вартість активу на даний момент визначається величиною доходу, який він може принести в май- бутньому. Учасник обмінної угоди розраховує на позитивні грошові потоки внаслідок отримання прибутку та внаслідок очікування того, що якщо угода буде прибутковою, її можна буде вигідно перепродати іншому учаснику. Ось основний

принцип біржової торгівлі, що є базовим дже- релом вихідних даних оцінки справедливої вар- тості активів або зобов'язань в обмінному право- чині. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 13 дає визначення справедливої вартості як «ціни, яка була б отримана під час продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання в умо- вах операції, що здійснюється на організованому ринку, між учасниками ринку на дату оцінки». Мета оцінки справедливої вартості – «визначити ціну, за якою проводилася б операція, що здійсню- ється на організованому ринку, з продажу активу або передачі зобов'язання між учасниками ринку на дату оцінки у поточних ринкових умовах (тобто вихідна ціна на дату оцінки з погляду учасника ринку, який утримує актив чи має зобов'язання)».

Як найбільш поширені методи оцінки МСФЗ 13 виділяє ринковий, витратний та прибутковий підходи, уточнюючи при цьому, що підприєм- ство має використовувати методи оцінки, сумісні з одним або кількома з цих підходів для оцінки справедливої вартості.

Відразу слід зазначити, що зазначені підходи не можуть одночасно застосовуватись до всіх акти- вів та зобов'язань. При розрахунку справедливої вартості активу (зобов'язання) компанія може використовувати один або кілька підходів залежно від характеристики об'єкта, що оцінюється, і наяв- ності необхідних і достатніх даних для оцінки. Так, якщо компанія визначає справедливую вартість активів або зобов'язань, що котируються на регу- льованому ринку, то в даному випадку достатньо використовувати лише один ринковий підхід. Якщо ж компанія проводить оцінку бізнесу, то буде правильніше використовувати кілька підхо- дів. При використанні кількох підходів отримані результати зазвичай оцінюються і зважуються і розраховується розумний діапазон справедливої вартості. Справедлива вартість являтиме собою ту величину в межах даного діапазону, яка є найбільш репрезентативною в обставинах, що склалися.

Для цілей оцінки необхідно визначити:

- конкретний оцінюваний актив чи зобов'язання;
- для нефінансового активу – спосіб викорис- тання активу, передбачуваний з метою оцінки;
- основний (або найбільш сприятливий) ринок;
- відповідні методики оцінки;
- вихідні дані для методики оцінки на підставі припущень учасника ринку.

Справедлива вартість може застосовуватись для оцінки:

- основних засобів як альтернатива оцінки за собівартістю;
- нематеріальних активів також як альтерна- тива історичній вартості, але за умови наявності активного ринку;

- інвестиційного майна, яке придбано з метою отримання орендних платежів, що не використовується у виробничій або управлінській діяльності суб'єкта господарювання. Але оскільки ринок нерухомості в різних країнах має різний рівень активності та інформатизації, то МСФЗ надає можливість вибору альтернативної моделі обліку за історичною вартістю;

- довгострокових активів, призначених для продажу. Якщо підприємство вирішило продати їх, то вони переводяться до складу оборотних активів і відбиваються за справедливою вартістю з відрахуванням витрат за продаж, а нарахування амортизації припиняють;

- активів дочірньої компанії, що купується. Визначення поточної вартості здійснюється на дату придбання на формування достовірної економічної оцінки угоди.

Висновки. Проблема застосування МСФЗ 13 полягає у відсутності контролю за оціночною діяльністю щодо визначення справедливої вартості активів; відсутність активних ринків за окремими видами об'єктів обліку, особливо щодо нематеріальних активів; недоступність для учасників ринку інформації, необхідної для розрахунку максимально достовірної справедливої вартості; відсутності методик розрахунку ставки дисконтування щодо різноманітних господарських ситуацій.

Нині фінансова звітність орієнтована виключно фіскальні органи, інтереси інвесторів чи кредиторів висвітлені мінімально. Зміщення акцентів на користувачів – інвесторів дозволить зробити фінансову звітність прозорішою, достовірнішою, представлені результати – об'єктивнішими, що, у свою чергу, дозволить підвищити інвестиційну привабливість компаній для іноземних інвесторів.

Список використаних джерел:

1. Мalyuga Н.М., Легенчук С.Ф. Розвиток бухгалтерського обліку в новій економіці: облікова інтерпретація синергетичних ефектів від інтелектуального капіталу. *«Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування*. 2005. № 3(33). С. 20–37.
2. Жук В.М., Бездушна Ю.С., Вдовенко О.С. Облікові технології у забезпеченні інвестиційної привабливості та фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. *Облік і фінанси*. 2013. № 4. С. 32–38.
3. Герасимович А.М., Голов С.Ф., Дерій, В.А. Засади формування витрат на основі діючої оцінки активів за справедливою вартістю. *Економічний аналіз*. 2010. № 2. С. 24–37.
4. Кірейцев Г., Литвиненко, В., Мавріна Н. Вплив глобалізації економіки на розвиток системи обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 4. С. 47–53.
5. Нашкерська Г.В., Мелех Я.Р. Справедлива вартість: ризики й невизначеності при оцінці об'єктів фінансового обліку. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 11(3). С. 35–38.
6. Амоша О. І. Справедлива мінова вартість об'єктів. *Економіка України*. 2018. № 8. С. 94–97.
7. Гаврик О.Ю. Особливості використання МСФЗ (IAS) 41 «Сільське господарство» в практичній діяльності сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2022. № 15–16. С. 40–46.
8. Харламова О.В. Варіанти організації процесу переходу на складання фінансової звітності за МСФЗ. *Бізнес Інформ*. 2015. № 9. С. 266–270.
9. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 «Оцінка справедливої вартості»: станом на 01.01.2013 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_068
10. Свіцельська В.В. Справедлива вартість у контексті МСФЗ 13 «Оцінка за справедливою вартістю». *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Серія : Економічні науки. 2015. № 1. С. 56–62.
11. Костирко Р.О., Замай О.О. Справедлива вартість як оціночна і обліково-звітна категорія: джерела, методи розрахунку та інформаційна ємність. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 7–8. С. 16–21.
12. Бурденко І., Макаренко І. Справедлива вартість в оцінці фінансових інструментів: вимоги Міжнародних стандартів фінансової звітності. *Вісник НБУ*. 2014. № 2. С. 44–51.
13. Ляшенко, В.О., Пластун, О.Л. Науково-методичний підхід до визначення справедливої вартості основних засобів. *Молодий вчений*. 2016. № 1. С. 105–109.

References:

1. Malyuga, N., Legenchuk, S. (2005) Rozvytok bukhgalterskoho obliku v novii ekonomitsi: oblikova interpretatsiia synerhetychnykh efektiv vid intelektualnoho kapitalu. [Development of accounting in the new economy: accounting interpretation of synergistic effects from intellectual capital.] *“Visnyk ZhDTU”: Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia – “Bulletin of ZHTU”: Economics, management and administration*, no. (3(33)), pp. 20–37. (in Ukrainian)
2. Zhuk, V., Bezdushna, Yu., Vdovenko, O. (2013) Oblikovi tekhnolohii u zabezpechenni investytsiinoi pryvablyvosti ta finansovoi bezpeky silskohospodarskykh pidpriemstv. [Accounting technologies in ensuring investment attractiveness and financial security of agricultural enterprises]. *Oblik i finansy – Accounting and finance*, no. 4. pp. 32–38. (in Ukrainian)
3. Gerasimovych, A., Golov, S., Derii, V. (2010) Pryntsypy formuvannia sobivartosti na osnovi potochnoi otsinky aktyviv za spravedyvoiu vartistiu. [The principles of cost formation based on the current assessment of assets at fair value]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*. no. 2, pp. 24–37. (in Ukrainian)

4. Kireitsev, H., Lytvynenko, V., Mavrina, N. (2014) Vplyv hlobalizatsii ekonomiky na rozvytok systemy obliku v Ukraini. [The impact of economic globalization on the development of the accounting system in Ukraine]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt – Accounting and auditing*. no. 4. pp. 47–53. (in Ukrainian)
5. Nashkerska, G., Melek, Ya. (2017) Spravedlyva vartist: ryzyky y nevyznachenosti pry otsyntsi ob'ektiv finansovoho obliku. [Fair value: risks and uncertainties in the assessment of financial accounting objects]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economics. Finance. Law*. no. 11(3). pp. 35–38. (in Ukrainian)
6. Amosha, O. (2018) Spravedlyva minova vartist ob'ektiv. [Fair exchange value of objects]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*. no. 8, pp. 94–97. (in Ukrainian)
7. Zvit pro finansovi standarty bukhalterskoho obliku 157 “Otsinka spravedlyvoi vartosti”. [Statement Financial Accounting Standards 157 “Fair Value Measurements”]. Available at: <http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobkey=id&blobwhere=1175823288587&blobheader=application/pdf&blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs> (in Ukrainian)
8. Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti 13 “Otsinka spravedlyvoi vartosti”: stanom na 01.01.2013 r. [International Financial Reporting Standard 13 “Fair Value Measurement”: as of 01.01.2013]. Available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_068 (in Ukrainian)
9. Kharlamova, O. (2015) Varianty orhanizatsii protsesu perekhodu na skladannia finansovoi zvitnosti za MSFZ. [Variants of organizing the process of transition to preparing financial statements according to IFRS]. *Biznes Inform – Business Inform*. no. 9. pp. 266–270. (in Ukrainian)
10. Svitelska, V. (2015) Spravedlyva vartist u konteksti MSFZ 13 “Otsinka za spravedlyvoiu vartistiu”. [Fair value in the context of IFRS 13 “Fair value measurement”]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya : Ekonomichni nauky – Bulletin of the Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*. no. 1. pp. 56–62. (in Ukrainian)
11. Kostyrko, R., Zamay, O. (2022) Spravedlyva vartist yak otsinochna i oblikovo-zvitna katehoriia: dzherela, metody rozrakhunku ta informatsiina yemnist. [Fair value as an assessment and accounting and reporting category: sources, calculation methods and information capacity]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*. no. 7–8. pp. 16–21. (in Ukrainian)
12. Burdenko, I., Makarenko, I. (2014) Spravedlyva vartist v otsyntsi finansovykh instrumentiv : vymohy Mizhnarodnykh standartiv finansovoi zvitnosti. [Fair value in the valuation of financial instruments: requirements of International Financial Reporting Standards]. *Visnyk NBU – Bulletin of the National Bank of Ukraine*. no. 2. pp. 44–51. (in Ukrainian)
13. Lyashenko, V., Plastun, O. (2016) Naukovo-metodychnyi pidkhid do vyznachennia spravedlyvoi vartosti osnovnykh zasobiv. [Scientific and methodological approach to determining the fair value of fixed assets]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*. no. 1. pp. 105–109. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 02.12.2024